

Jostein Gaarder

LA MIDA JUSTA

• Traducció de Carolina Moreno Tena •

AM
TER
DAM

JOSTEIN GAARDER
LA MIDA JUSTA

Traducció de Carolina Moreno Tena

**A M S
T E R
D A M**

Títol original: *Akkurat passe*

Primera edició: març del 2020

© Dels textos: Jostein Gaarder, 2018 / First published by
H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 2018 /
Published in agreement with Oslo Literary Agency
© De la traducció: Carolina Moreno Tena, 2020

© d'aquesta edició:
Ara Llibres
Pau Claris, 96, 3r 1a
08010 Barcelona
www.aralibres.cat

L'equip de l'editorial que ha treballat per fer possible aquest llibre està format pel director editorial de Som*, Joan Carles Girbés; l'editor, Miquel Adam, i l'editora, Maia Conesa; l'editor de taula, Eduard Hurtado; la *publisher*, Maika Pascual; l'equip de comunicació i màrqueting, Roser Sebastià i Marta Abella; el cap de producció, Enric Rújula; i l'equip d'administració i finances, Alba Morcillo i Sònia Herrera.

Disseny de la col·lecció: Setanta (www.setanta.es)
Imatge de coberta: © Bruno Barbey / Magnum Photos / Contacto
Correcció: Natalia Cerezo, Elisabet Kamal i Núria Puyuelo
Fotocomposició: Infillibres, S. L.

ISBN: 978-84-17918-24-8
Dipòsit Legal: B 1225-2020

som* la cultura de tots

Som* és la cooperativa catalana líder en els sectors de la cultura, l'edició i la comunicació. Aglutina algunes de les marques més importants del país dedicades a la producció de continguts culturals, editorials i audiovisuals en diferents formats. Més informació a: www.som.cat

Aquest llibre s'ha imprès a Unigraf amb paper ecològic i lliure de clor, òfset cru de 80 grams, i ha estat compaginat amb cos 12 de la tipografia Mercury Text G2.

Tots els drets reservats als titulars del *copyright*.

Taula

Glitrevik, 23 d'abril del 2009	7
Estimats	9
24 d'abril	115

Glitrevik
23 d'abril del 2009

Estimats

TOT JUST VINC DE VEURE LA MARIANNE i tinc la sensació que d'ara endavant tot serà diferent. Estic trasbalsat i el que passi a partir d'ara, d'una manera o altra, deixarà empremta en tots nosaltres. No hi ha marxa enrere, és impossible tornar a la normalitat. I pensar-hi em fa mal.

Fa poc que he arribat i he anat directament a l'estany a posar la barca a l'aigua. He de fer-ho perquè tot estigui com intacte i a punt per fer-ho servir de cara a la nova temporada.

Hi ha cúmuls de neu escampats al voltant de l'estany, com greus testimonis de l'assetjament d'un llarg hivern. La temperatura de l'aire en aquest moment ronda el punt de congelació, però a l'aigua ja no hi ha gel, ni tan sols al cor de Glitrevik.

Abans de desfermar els porticons i encendre les estufes, em tanco per dins i deixo la bossa que porto. A través de la finestra que dona a ponent, veig que el disc solar anirà davallant damunt l'estany en el curs d'una hora.

He de fer-ho gairebé tot amb una mà, si més no el que requereix una motricitat fina. Ja fa uns mesos que és així. Fins avui no he sabut per què.

Tinc els peus glaçats. I és perquè no he passat per casa a agafar les botes i roba d'abric; no suportava la idea d'anar a casa i no trobar-hi ningú. Però sí que he entrat al Joker a comprar el menjar necessari. M'he abastit prou per passar vint-i-quatre hores.

Aquí dalt no hi falten botes altes ni jerseis de muntanya, i també he trobat un parell de mitjons gruixuts. Amb el foc encès a les quatre estufes, aviat s'hi estarà calent. És l'avantatge que tenen les cabanes petites, que es fa feix de tota llenya.

Després de veure la Marianne, he sentit una necessitat immediata d'estar amb mi mateix, d'aïllar-me completament.

No penso amb claredat, la sang em bull,estic aterrit, consternat, però cal que trobi una solució i

decidir-me; cal que prengui una decisió, una determinació, és a dir, cal que em posi a escriure, ara mateix és l'única manera de poder pensar en una direcció concreta. He de procurar que els pensaments siguin concisos abans de traslladar-los al paper. Crec que intueixo un fil vermell en tot aquest caos, però no veig cap on em porta.

Ara m'adono que no és només per a mi que escric, i potser tampoc per als meus familiars i amics. Pot ser que m'enfronti amb una mena de reflexió en nom de tota la humanitat.

Perquè, què és un ésser humà? La pregunta pot resultar naïf, però ara caic que no hi he pensat mai d'una manera sistemàtica.

La meva situació no té res d'excepcional, ben al contrari. No soc més que un de tots nosaltres, i és amb aquest rol que em dispo a escriure al llarg del vespre i de la nit. M'he donat un termini de vint-i-quatre hores.

Som tan desmesuradament, insondablement, rics en vivències, en coneixements, en records i en vincles entre nosaltres. I quan amollem les amarres i ens n'anem, tot es desfà i s'esvaeix, s'oblida.

El món degoteja, sagna. I ara és el meu torn. En algun moment havia d'arribar aquest dia. I m'ha arribat com una bufetada. O com una trompada brutal.

Però començaré per un caire més agraït. Abans d'acostar-me a l'últim acte del drama, vull gaudir de la dolçor del pròleg.

*

Recordo la primeríssima vegada que l'Eirin i jo vam ser aquí dalt. Era el setembre del 1972, i la història que aviat us contaré no l'ha escoltada mai cap de vosaltres. En Christian, la June i la Sarah, doncs, poden preparar-se perquè d'aquí a poc revelaré un secret molt ben guardat.

Costa de comprendre per què us hem amagat tots aquests anys com va començar tot, però crec que en gairebé totes les famílies hi ha secrets molt ben guardats. Al principi, volíem protegir en Christian. Vam pensar que ja li explicaríem tot plegat quan fos més gran, però no vam fer-ho mai.

Ara, però, tots aquests vells secrets seran escombrats a un racó. Us ho explicaré tot des de l'inici i tal com ho recordo després de gairebé trenta-set anys.

Després, potser l'Eirin em corregirà o hi afegirà el que calgui.

Tots dos tenim dinou anys i som estudiants novells de la Universitat d'Oslo. La primera vegada que ens veiem deu ser un dilluns al matí, a la sala de descans de l'edifici Sophus Bugge. Vull dir que és el meu primer dia d'estudiant universitari.

Em fixo en una noia enmig de la multitud. Està introduint monedes en una màquina de cafè i aleshores penso que jo també voldria endur-me cafè a l'aula, sobretot per tenir alguna cosa a la mà, i així és com ens fixem l'un en l'altre, creuem les mirades i, de cop, és com si féssim un bot, ens sobresaltem, no perquè ens haguéssim conegut abans, sinó al contrari, perquè tots dos posaríem la mà al foc que no ens havíem vist mai.

Però ella em somriu, llargament, durant dos segons pel cap baix. I just aquest somriure m'obre uns espais insospitats a l'interior.

No sabem que anem a la mateixa classe, la primera de tot un seguit de classes que s'allargaran tot el primer

semestre. Cap dels dos havia estat mai en aquest imponent edifici de la universitat i tots dos hi hem anat sols.

Les nostres mirades es tornen a creuar i ens sentim una mica ineptes. Tan sols una setmana més tard, parlariem d'això, precisament. Al mateix temps, tenim tots dos moltes ganes d'entaular una conversa amb algun estudiant com més aviat millor, de trobar un aliat, i molt millor si és abans que comenci la primera classe del semestre.

Segurament és per això que ella em pregunta quina hora és, perquè jo li veig un rellotge al canell que mostra exactament la mateixa hora que el meu.

Per a mi, encara és més important descobrir per què em pregunta quina hora és. És una forma de subtext? Un doble fons? Ho fa amb la intenció de donar el senyal que li agradaria coneixe'm?

Jo em limito a contestar que són les nou i nou minuts. De seguida, m'adono que la meva breu resposta ha sigut covarda i evasiva perquè a mi m'agradaria parlar més amb ella. Qui ho sap, si ara se m'ha escapat l'oportunitat de continuar la conversa.

Les persones sovint fem massa marrades abans d'entrar en contacte amb algú directament. Només unes quantes ànimes tenen el beneït do d'anar al gra: «Hola! M'agradaria molt coneixe't!».

O sigui que no se'm va escapar que la noia amb un cafè a la mà i que m'havia preguntat quina hora era m'agradava. No vaig desvelar que per a mi tenia un somriure encisador. Em vaig guardar que havia caigut rendit als seus peus, que a la primera mirada m'havia enamorat tant dels seus cabells castanys i espessos, dels seus ulls d'un blau fred —com l'aigua d'una glacera, podria haver dit—, gairebé verds, o de la seva bona olor. Hi estàvem com sardines, en aquella sala d'espera.

A més a més, no vaig comentar que m'agradava que hagués vingut el primer dia de classe amb un vestit d'estiu florejat en comptes de texans blaus, com tot-hom. A començaments dels anys setanta, valia més anar amb compte amb aquesta mena de comentaris.

Però la meua exigua resposta no havia engegat res a rodar perquè aquella noia tímida no es va rendir. Em va preguntar si jo també anava a la classe de filosofia. Vaig assentir i finalment em vaig sobreposar i li vaig dir que podíem anar-hi junts.

I ella em torna a somriure. Només cal que esperem que jo agafi també un cafè i hi anem. Ella s'espera al meu costat.

En acabat, travessem plegats el vestíbul fins a l'auditori. Així, doncs, preguntar quina hora era havia estat una introducció força útil.

Després de la classe també estem uns minuts junts. Un jove becari ens havia fet una breu panoràmica sobre els presocràtics. No recordo de què vam parlar, potser vam intercanviar unes paraules sobre Empèdocles o Heràclit; en tot cas, crec que no vam dir res en particular sobre nosaltres mateixos.

De seguida, però, ens n'anem cadascú pel seu cantó, ja sigui perquè un de nosaltres té pressa o senzillament perquè no sabem què més dir. Ella aconsegueix dir que es diu Eirin, això sí que ho recordo, i jo que soc l'Albert.

Els dies següents coincidim tres o quatre vegades, o ens seguim la pista, ens busquem pels racons perduts de les instal·lacions de la universitat, pels cafès del centre també, i cada cop que ens trobem ens quedem xerrant a peu dret més i més estona.

Però mai ens asseiem en un banc o a la gespa, i mai no quedem per veure'ns un altre dia. No cal. Sabem que ens tornarem a trobar.

*